

Avatar

Ideologija umetnosti i umetnost ideologija

Milorad Mladenović, *Intervencija*, Galerija SKC, 1994-1996.

Avatar = inkarnacija, zemaljsko vozilo božanstva u Hinduizmu, danas se reč koristi i u svetu kompjuterskih igara i virtualnih okruženja, na primer *Second Life*.

Ideologija = namenski organizovan sistem ideja i konsekvence: podrazumevanje, maskiranje, zaklanjanje, opravdavanje, vrednovanje, normiranje, itd. Za delovanje ideologije najvažnije je ono što je podrazumevano i neizrečeno.

Ideologija umetnosti: u metodologiji, tehnologiji, posredovanju (svet umetnosti) i obrazovanju.

Umetnost ideologija:

Neposredno, kao religiozno ili političko propagandno sredstvo tokom istorije, u novijoj: fašistička, nacistička, socijalistička, hladnoratovska, itd. Naročito u oblasti likovnih umetnosti i filma. Indikativno izvorno značenje pojma *angažovna umetnost*.

Posredno, društvenoekonomski karakter umetnosti kao specifičanog organizovanja slobodnog vremena (i ostalih relevantnih resursa) podrazumeva interesnu instrumentalizaciju: političku, tehnološku, ekonomsku, kulturnoinstitucionalnu, itd. Istraživački, tehnokratski i oportunistički karakter umetnosti.

Na primer, istorijska upotreba geometrije, matematike, optike [cca. 1420. potvrđena uoptreba konkavnih ogledala za projektovanje likovnih predložaka u Italiji i Nizozemlju (videti dokumentarac *David Hockney's Secret Knowledge*, BBC i Hockney-Falco tezu)] i drugih tehničko-tehnoloških alata.

Zbog toga je veoma teško, i pitanje je da li je uopšte moguće, identifikovati ideološki autentične i nezavisne ili neutralne autorske pozicije u likovnim umetnostima, a čak i sama njihova identifikacija podrazumeva mogućnost ideoloških uticaja.

Umetnici: René Magritte, Han van Meegeren, Andrea Mantegna (metafore perspektive), Jan Dibbets i Milorad Mladenović (optika i perspektiva), Gordon Matta-Clark (arhitektura), Goran Trbuljak (sistem umetnosti), Victor Burgin (advertising), kasnije Barbara Kruger i Guerilla Girls sa akcentom na feninističkom aktivizmu, Wim Delvoye (kulturnoumetnički rad i produkcija), Zbigniew Libera (kreativnost, deca i reklama), Jeff Wall i Philip-Lorca diCorcia (*Americana*, tabloi i film).

Bibliografija:

Louis Althusser, *Ideology and Ideological State Apparatus*, onlajn esej.

Michael Kubovy, *The Psychology of perspective and Renaissance art*, onlajn esej. Knjiga: Cambridge UP, 1986.

Slavoj Žižek, *Sublimni objekt ideologije*, Akrcin, Zagreb, 2002.

Filmografija:

Christian Nyby, *The Thing from Another World*, 1951.

Mike Nichols, *Charlie Wilsons War*, 2007.

Norman Jewison, *The Russians Are Coming, the Russians Are Coming*, 1966.

Peter Greenaway, *The Draughtsman's Contract*, 1982.

Ridley Scott, *Black Hawk Down*, 2001.

Robert Rodriguez, *The Faculty*, 1998.

Stephen Gaghan, *Syriana*, 2005.

Steven Spielberg, *Munich*, 2005.

Vsevolod Pudovkin, *Dezertir*, 1933.

William Wyler, *The Desperate Hours*, 1955.